

Přírodní a umělé materiály s významnou nanostrukturou

Přírodní

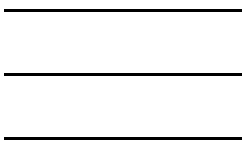
- V přírodě se samozřejmě vyskytují materiály s nanometrickou strukturou vznikající spontánně bez zásahu lidské ruky. Mnoho jich nalézáme v oblasti biologických materiálů, ale i v neživé přírodě. Zaměříme se na jílovité materiály vzhledem k jejich vysokému aplikačnímu potenciálu.

Jíly

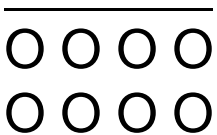
- Jílové materiály (vrstevnaté silikáty) mají tloušťku jedné vrstvy řádově 1 nm závislou na použitém silikátu a vyznačují se mj. velmi vysokou hodnotou měrného povrchu.
- Tyto materiály jsou významné schopností přijímat do své vlastní krystalové struktury velké organické molekuly polymerů nebo velké komplexní ionty, jelikož jsou
- vrstevnaté a mají vhodnou hostitelskou strukturu. Tento jev se nazývá interkalace.

Interkalace

Interkalace:

Normální vrstevnatá struktura

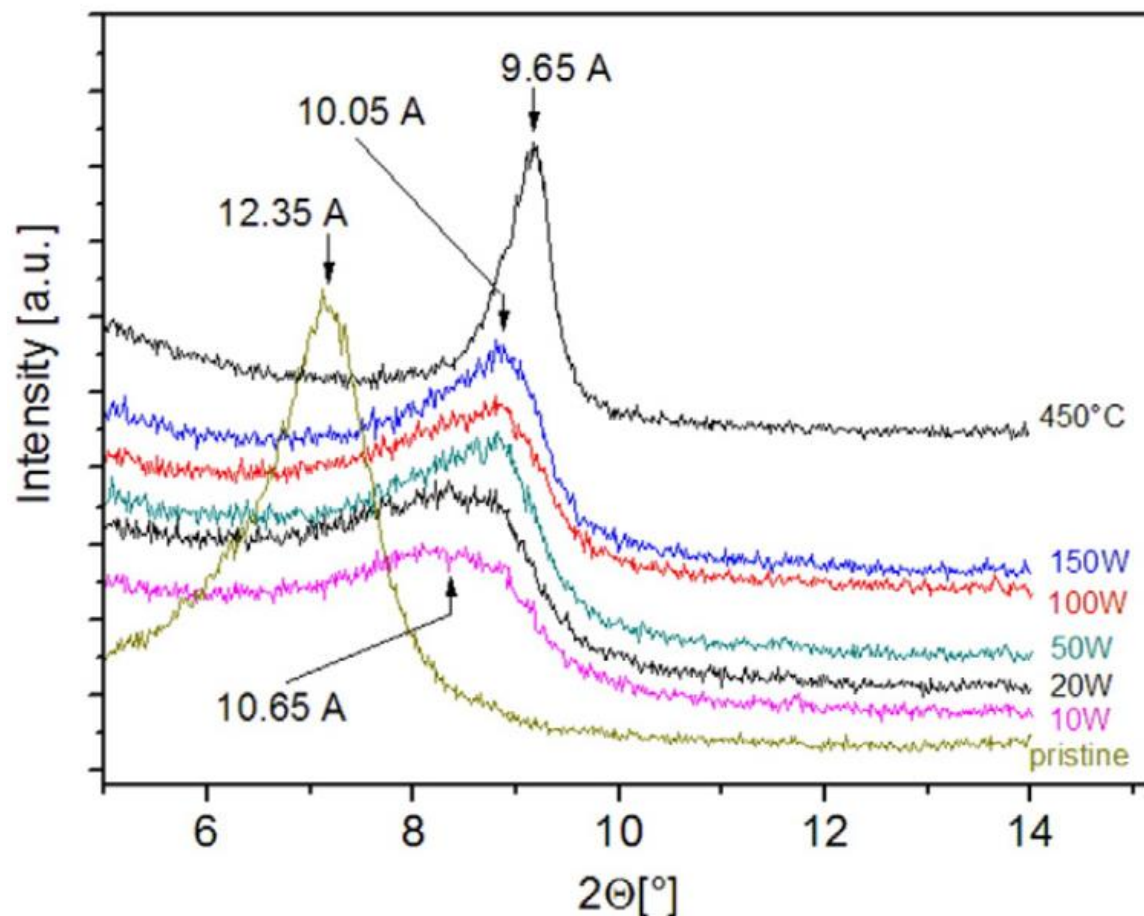

Interkalovaná struktura

(atomy nebo molekuly jsou vpraveny mezi jednotlivé vrstvy základního materiálu).

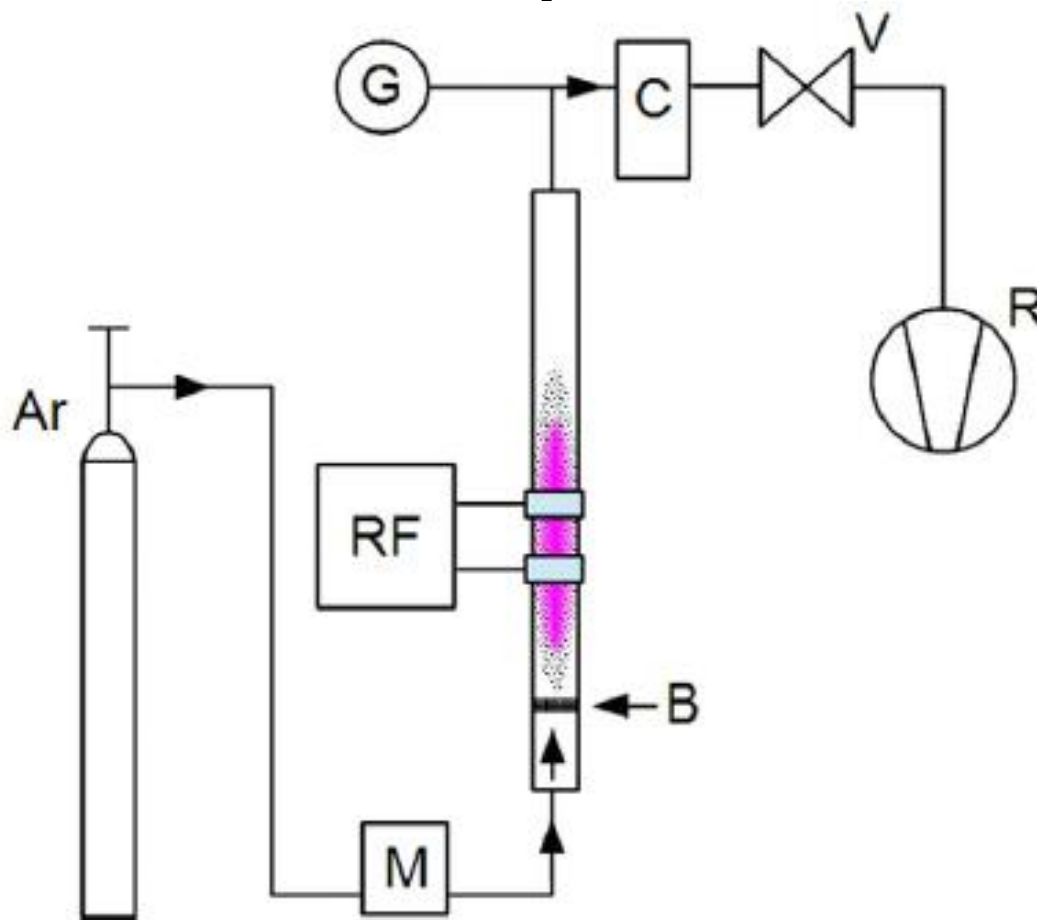
Jak na to

- Interkalace vyžaduje vyšší mobilitu (teplotu) a čas.
- Lze aplikovat i plazmové technologie

X-ray profiles of basal reflection 001, from bottom: for pristine Mt and for discharge powers (from bottom to top) from **10W to 150W for 20 s**. The top spectrum is for sample **heated to 450 °C for 8 hours**.

Vznosový reaktor

Fig. 1. Schematic drawing of the FBR. Ar – argon bottle, M – mass flow controller, B – porous membrane, RF – generator with matching unit and electrode, G – pressure gauge, C – cyclone, V – valve, R – rotary vane pump.

Sorbenty

- Jednou z oblastí uplatnění jílovitých materiálů jsou selektivní sorbenty.
- Vývoj selektivních sorbentů (tj. látek, které zachycují jen určitý typ nečistot) a katalyzátorů je založen na interkalaci velkých komplexních kationtů v mezivrstevním prostoru silikátů. Tyto kationty působí v mezivrstevní jako pilíře a mezi nimi vznikají dutiny vhodné pro sorpci velkých organických molekul, např. nečistot z vodního prostředí, jako jsou polychlorované bifenyly či aromatické uhlovodíky.
- Látky, které bude sorbent pohlcovat, jsou v podstatě dány rozměry interkalovaného celku.

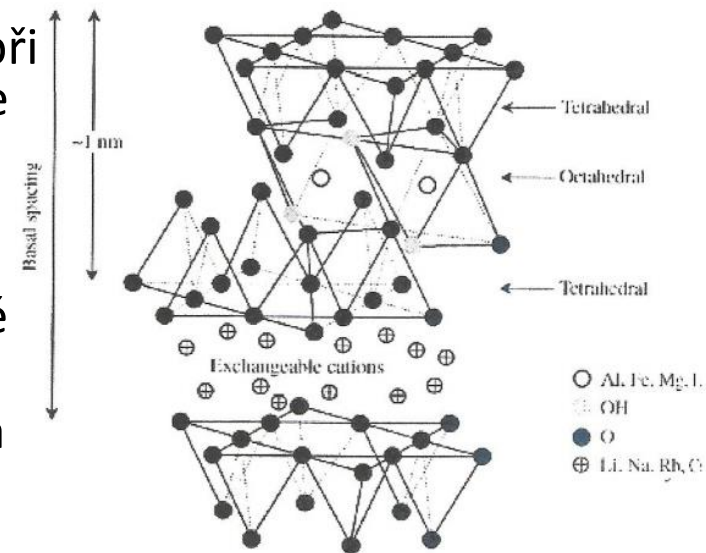
Léčiva – nosiče léčiv

- Interkalace biochemicky účinné látky do mezivrstevního prostoru v krystalové struktuře jílových minerálů má dva významné důsledky:
  - interkalovaná účinná látka se z hostitelské struktury jílu uvolňuje pozvolna, čímž se zajišťuje její rovnoměrný přísun
  - s vyšší biologickou aktivitou vzrůstá terapeutická účinnost.
- Je známo, že biologická aktivita velkých organických molekul závisí na jejich konformaci (vzájemné orientaci). Právě vzájemnou orientací lze příznivě ovlivnit ukotvení organických molekul na silikátovou vrstvu hostitelského materiálu.

Příklad - fylosilikáty

- Jedním z nejčastěji používaných jílových nanoplniv je montmorillonit (MMT). Je to hlinito-křemičitanový jílový materiál. Je primárně složený z jemně zrnitých minerálů a při přiměřeném obsahu vody je plastický a ztvrdne po vysušení nebo vypálení.
- Montmorillonit patří do skupiny planárních fylosilikátů, které můžeme definovat jako fylosilikáty obsahující spojitě dvojrozměrné sítě tetraedrů.
- Tyto sítě jsou vzájemně spojeny třemi vrcholy a čtvrtý vrchol směřuje na libovolnou stranu kolmo na rovinu sítě tetraedrů. Spojení vrstev mezi sebou je buď vodíkovými vazbami, skupinami kationů s koordinační sférou, nebo jednotlivými kationy.

Planární fylosilikáty

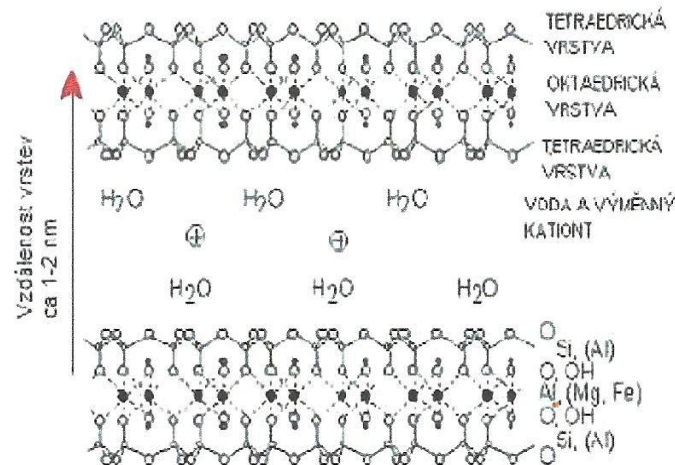
- Jílové minerály této skupiny se vyskytují v podobě velmi malých krystalků s často porušenou strukturou. MMT struktura je složena z vrstev 2:1, mezi nimiž jsou vyměnitelné hydratované kationy. Tím se jedná o spojení jedné oktaedrické sítě $\text{Al}(\text{OH})_3$ a dvou tetraedrických sítí SiO_2 , která se pravidelně periodicky opakují.
- Mezi opakujícími se trojvrstevnými je mezivrstevní prostor, který vyplňuje v normálním stavu voda a hydratované ionty prvků první a druhé skupiny periodické soustavy prvků.
- Tloušťka jednotlivých vrstev je 1 nm a délka od 100 nm až do několika mikrometrů.

Kompozity

- Díky dobrým vlastnostem se montmorillonit používá na přípravu nano- kompozitů typu polymer / jíl.
- Důležitou vlastností montmorillonitu je schopnost vázat nebo uvolňovat vodu a vyměňovat kationty z mezivrství (Na^+ , K^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+}) za kationty těžkých kovů, tj. za kladně nabitě ionty organických látek.

Kompozity

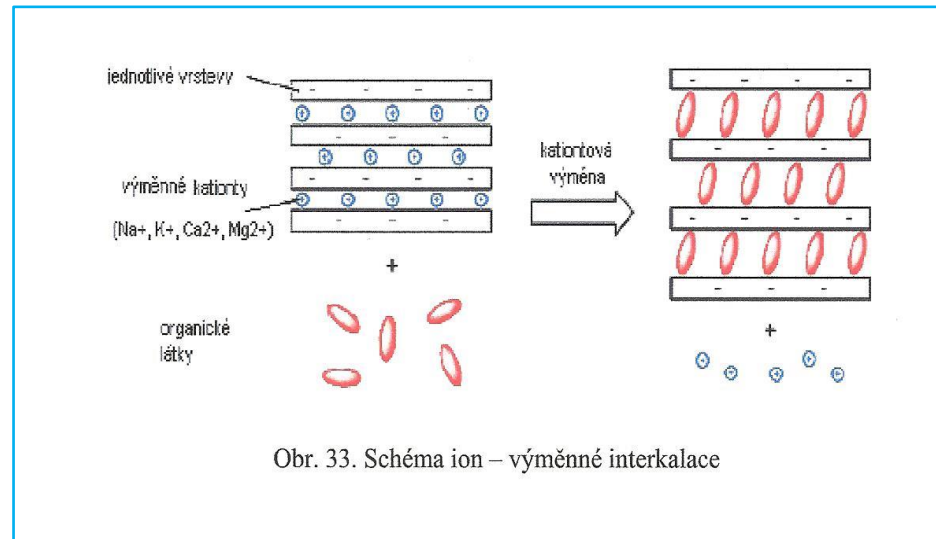
- Výsledný nanokompozit je složen z neorientovaných silikátových vrstev v polymerní matrici. Vykazuje vyšší pevnost, tvrdost, odolnost proti hoření, nepropustnost pro kapaliny, vodní páry apod.

Obr. 32. Struktura montmorillonitu názornější

Kompozity

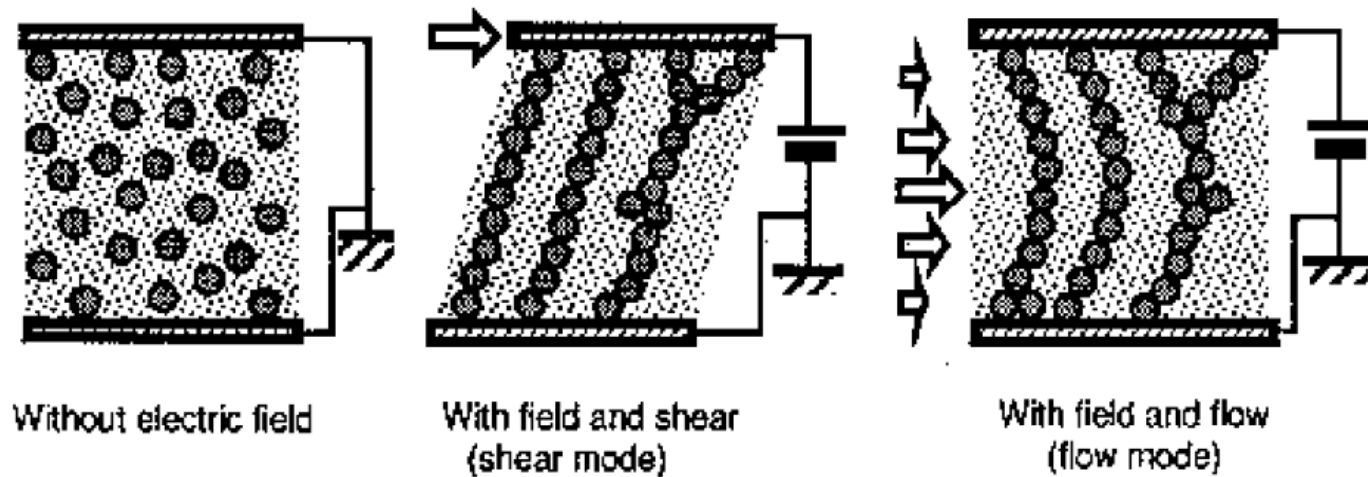
- Opticky aktivní organické molekuly vytvoří v mezivrstvě uspořádaný dvoudimenzionální molekulový systém se zvýrazněnými fotochemickými nebo fotofyzikálními vlastnostmi

MMT/PANI

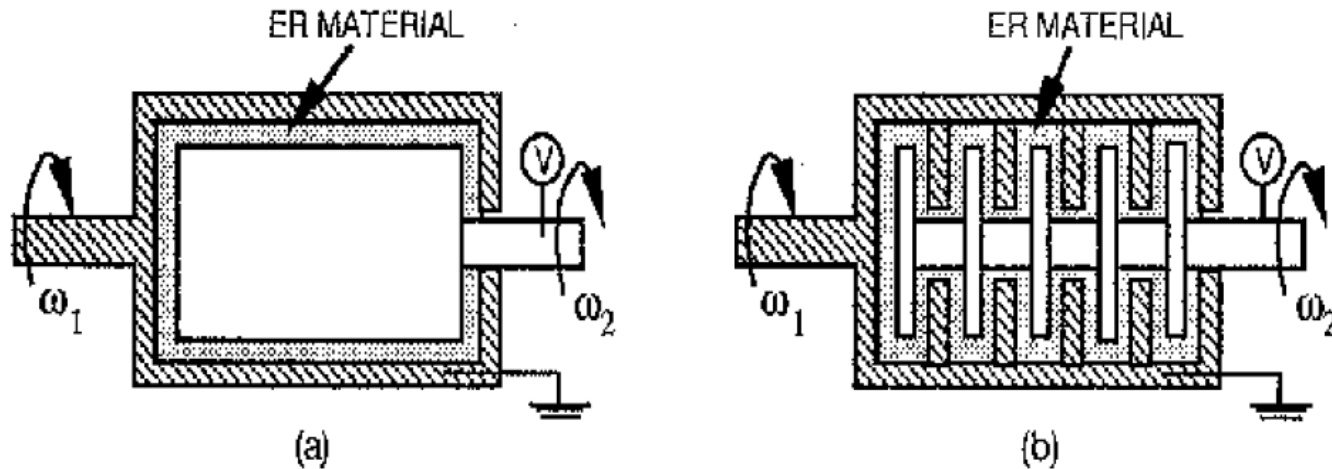
- Electrorheological properties studované na disperzi v silikonovém oleji, DC 4kV/mm
- Částice 100 nm
- Dielektrická konstanta zvýšená, vodivost 10 x než samostatné komponenty

Electrorheological

Figure 2.17 Effect of applying electrical field to ER materials.

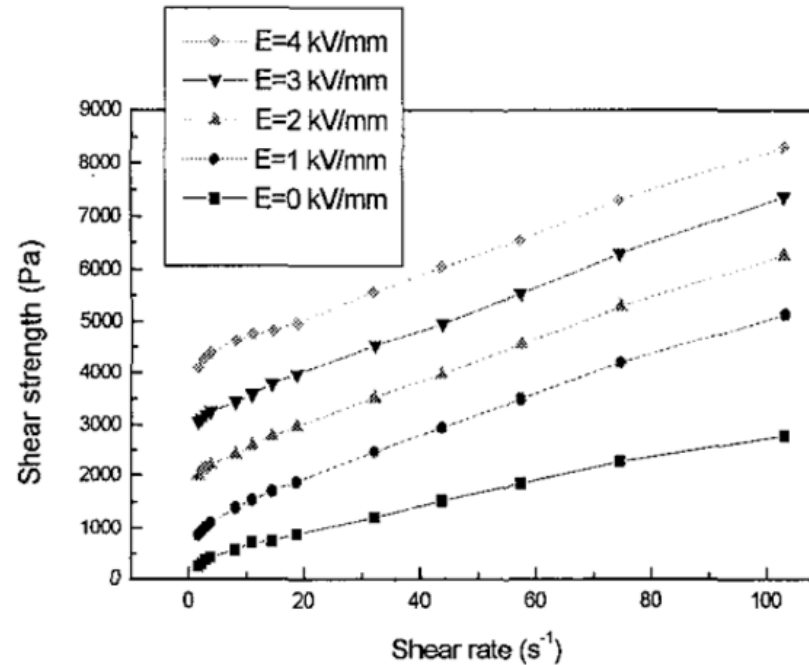
Řízený přenos momentu

Figure 2.18 Utilization of ER fluids in power transmission.

Vlastnosti

Figure 4. Shear stress of PANI-MMT ERF as a function of shear rate ERF at the different electric field

Stabilita v čase

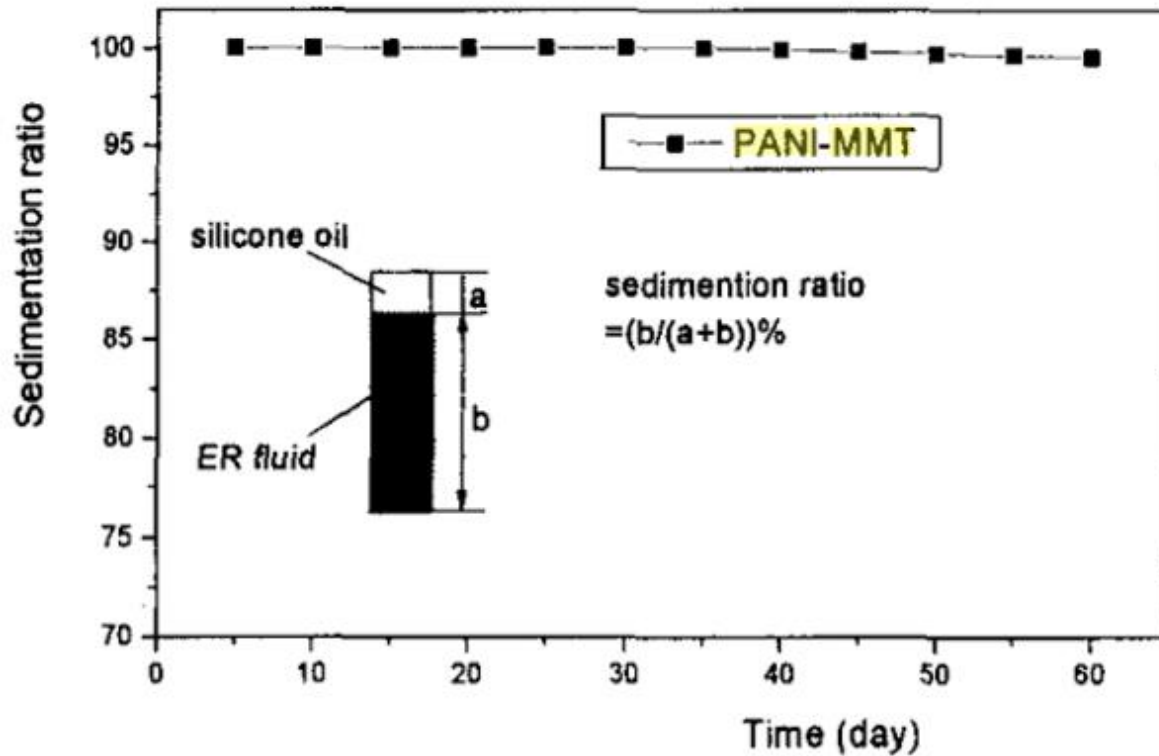
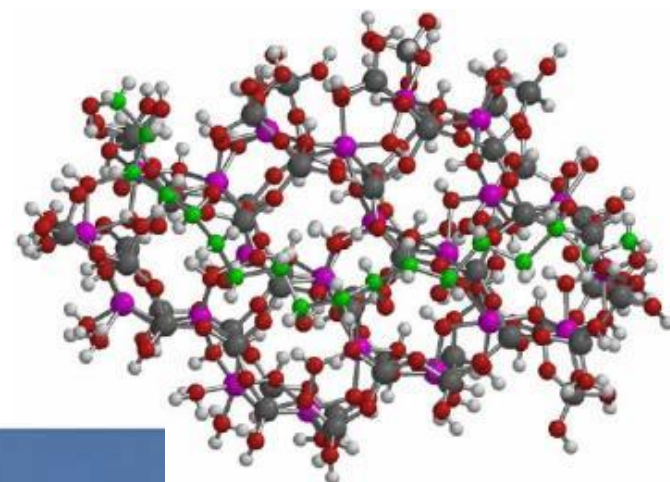
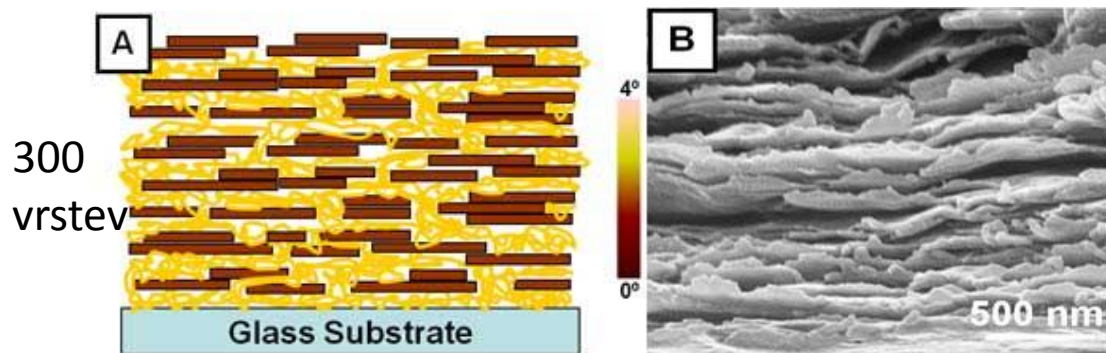

Figure 6. The sedimentation ratio of PANI-MMT nanocomposite ERF vs. time

I mechanické vlastnosti

- mezi PVA (polyvinil alkohol) a MTM

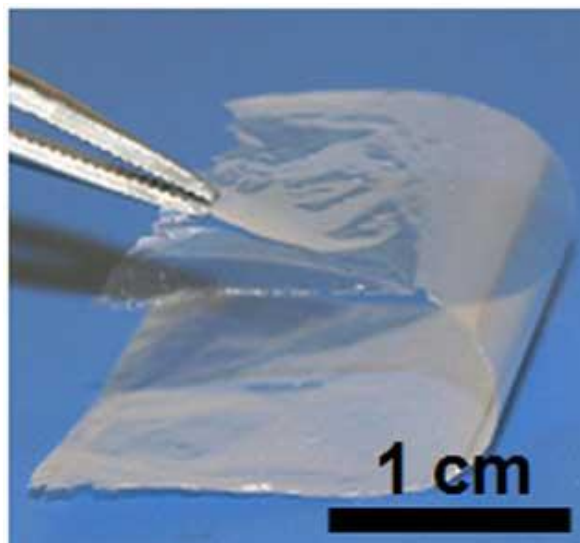
Vzdálenosti mezi OH skupinami v PVA výborně odpovídají vzdálenostem kyslíkových atomů vázaných na křemík na povrchu MTM destiček

Legenda: Al - fialová, O – červená, H- světle šedá, Si – tmavě šedá, C – zelená

Je to přesně jako suchý zip, dokonce i pokud se všechny vazby přeruší, tak při opětovném přiložení oddělených částí k sobě jsou automaticky navázány vazby nové.

A materiál má opět původní pevnost. Jak se tento nový materiál ohýbá a natahuje, tak se neustále obnovují vazby mezi nanočásticemi.

Přírodní vzor

